

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrud Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementpris kr 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskift. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 10695 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 1, åpent torsdage fra 10-2 og 4-7. Lørdager fra 10-1. De øvrige dager fra 10-4. Utbetalinger kun mandag kl. 3-4.

INNHOLD: Maria Kyndelsmesse - Russiske bekjennere - Prof. dr. Grabmann - Religion og rett II. - Opdragelsesproblemer - Generalforsamling Stabekk - Fra Mellem-Norge - Herhjemme - og derute - Innsamlingsliste.

Maria Kyndelsmesse - lysmessen.

Ved flere av livets store begivenheter anvender Kirken vigslende lys i sine ceremonier — således ved dåpen og i dødsstunden og når løftene avlegges i et ordensamfund. Og likesom de kirkelige ceremonier har symbolsk betydning således inngir og det vigslende lys oss tanker til vår oppbyggelse.

Ti såsom lyset er *rett* i sin form så skal og vi være rettsindige i våre følelser, våre tanker, vår vilje, våre gjerninger og vår livsvei skal vi vandre rett mot vårt himmelske mål.

Ti såsom det bare gjør nytte når det *brenner* så skal og vi huske, at også vi bare er nyttige medlemmer av Kristi Kirke når vi brenner av iver for dens hellige sak.

Ti da det *fortæres* mens det brenner så viser det oss dermed at heller ikke *vi* må spare oss selv, når det gjelder Guds rike og sjelenes frelse — men villig la oss fortære i tjeneste hos Gud.

Ti da det *lyser* når det er tendt så skal det erindre oss om at «eders lys skal skinne for menneskene at de må se eders gode gjerninger og prise eders Fader som er i himlen.»

Slik vil vi tenke under lysets hellige vigsel, og mens vi vandrer med i prossesjonen vil vi overveie at kanhende ett av nettop *disse* lys er det som blir oss overrakt på vårt dødsleie — er det lys som da skal spre klarhet over verdens og de timelige goders forfengeligheit — er det lys som *da* skal spre klarhet over vår samvittighet og vise oss dens mørke pletter — er det lys som *da* skal vise oss evigheten med sin lønn eller sin straff. — — — — —

Russiske Bekjennere.

Som vi meddelte i forrige nummer er mgr. Malecki, den forhenværende apostoliske administrator i St. Petersburg, avgått ved døden på St. Elisabeth-søstrenes hospital i Warschau. Den avdøde har tilbragt mange år i bolsjevikisk fangenskap og i Sibirien. Det er ikke mer enn ca. et år siden han blev utvekslet med en russisk fange på betingelse av at han med en gang forlot Sovjet-Russland. Han ankom syk til Polen og har holdt sengen like til sin død. Han tilhører den snart store skare av bekjennere som gjennom uhørte lidelser har ofret sig helt for den apostoliske gjerning: å spre kristendommens lys inn i det mørke som nu har senket sig over så mange sjeler i Russland. Da han ankom til Warschau hang hans grove klær i filler om ham og hans fotbekledning var ytterst mangelfull. I denne drakt hadde han i vinterens strenge kuldeperiode måttet gjøre reisen fra en liten landsby dypt inne i Sibirien, hvortil han var blitt sendt av Sovjets myndigheter, som fant å måtte frykte den gamle biskop fordi hans energi var så utrettelig og hans mot til å kjempe mot gudløshet-propagandaen så ukuelig. Man hadde ikke engang ført noen prosess mot ham som dog i sin tid mot erkebiskop Cieplak — man hadde ganske enkelt fengslet og etter en tids forløp deportert ham til et helt øde sted da han blev betraktet som «en fare for sine omgivelser». Han måtte nemlig berøves enhver chance til å vinne sjeler slik som han ellers hadde gjort overalt, selv blandt sine fangevoktere.

I sin virketid i Petersburg var det især arbeiderne han tok sig av. Han fikk deres øre fordi han selv var et levende vidnesbyrd om katolisismens sosiale prinsipper slik som de er fremsatt i de pavelige rundskrivelser. Han opprettet mange skoler for ungdommen — også for dens tekniske utdanning — og opprettet også mange systuer som beskjeftiget den kvinnelige ungdom. I alle sine foretagender våket han over at det ikke alene blev det materielle livs goder som blev fremmet — først og fremst sørget han for de unges sjelelige utvikling etter katolske retningslinjer. De unge elsket ham til gjengjeld og benevnet ham alltid «kjære lille far» — og det var navnlig denne hans evne til å vekke kjærlighet som ophisset myndighetene og la ham særlig for hat.

*

Men han er ikke alene på sin martyrgang. Ifølge Berlins «Katholisches Kirchenblatt» er der utkommet et spesialnummer av et månedsblad «Baltische Russlandarbeit» i Riga med titlen «Martyrbilleder fra Russland». Deri heter det bl. a.:

Städig hører man si at der ikke har vært og ikke er noen kristenforfølgelse i Russland. Nylig så man således i et hollandsk blad et bilde av en russisk prest

og hans vidnesbyrd, gjengitt i faksimile: at der var fri religionsøvelse i Russland. Dette står imidlertid i motsetning til den kjensgjerning at bolsjevikene aldeles ikke benekter at de er kristenforfølgere. Og hvorledes skal det bli anderledes når Lenin erklærer at «det er en gemenhet bare å tale om Gud» når man på den 17. partidag 1934 dekreterer: «Man har å sørge for at der ikke i noen landsby mer skal finnes hverken kirke eller prest!» — når Stalin i sin annen femårsplan (til 1937) forlanger at «all religion skal likvideres!» Da blir det nemlig latterlig å tale om at der ikke finnes kristenforfølgelse i Russland — ti hvorledes kan man «likvidere» en kirke uten at dens medlemmer lider? Ved nærmere undersøkelser viser det sig også at alle vidnesbyrd mot kristenforfølgelsene er like så falske som brevet i den hollandske avis, som er skrevet i et helt udannet sprog mens billedet av den angivelige avsender viser en høitkultivert personlighet.

Og som alltid under kristenforfølgelser rettes hovedangrepet mot Kirkens tjenere. Den som nu er prest i Russland er berøvet alle sine menneskerettigheter. Han har nemlig tapt sin stemmerett og det betyr at han ikke har rett til å få noe brødkort hvilket er det eneste, som gir ham noen mulighet for å få brød og andre levnettsmidler til overkommelige priser. Han må derfor sulte og være henvist til almisser. Han har ingen rett til å få sykehjelp og kan ikke innlegges på noe sykehus. Han kan ikke om han vil få arbeide noe sted og ikke få noen bolig da alle hus nu tilhører kommunene og derfor ikke gir plass for de rettsløse. Han må finne sig et smutthull hos bekjente, men det er vanskelig, da de fleste frykter de geistlige som besmittede fordi man er redd for G.P.U.s hevsn over alle som tar sig av dem. Ustraffet kan man krenke, ja mishandle en prest på gaten. Følgende lille beretning er karakteristisk:

På banegården i Riga løper et tog inn fra Moskva og blandt dem som stiger ut er også en familie som det er lykkes å undslippe. En gutt på 11 år ser en russisk prest som rolig står blandt de ventende og mønstrer de ankomne. Så roper gutten: «Mamma, mamma — se en prest! Hvorfor er der ingen som slår ham?» Han kommer jo like fra et land hvor prestene er rettsløse og har mangen gang sett dem bli antastet på gaten. Ja selv under gudstjenestene kan alle ustraffet forgripe sig på dem i selve Kirken!

*

På torvet i Kaluga sitter en gammel prest, fader S. og selger blomster. Han holder små blomsterbuketter mellom sine skjelvende hender og hans blikk svever rundt for å finne en kjøper. Omkring ham er der spekulanter som gjør forretninger på nestens nød, og tyver som selger det stjalne videre. Plutselig viser en gendarm sig: «Har Du handelsbrev?» «Nei, jeg

har selv plukket blomstene langt utenfor byen.» «Du sønn av en hund — jeg skal lære dig å handle uten lov!» Han støter den gamle mann omkull og river blomstene fra ham. Så føres han bort til fengsel på ubestemt tid «for anslag mot G. P. U.»

Da G. P. U. mener at det geistlige embed er et håndverk — og til og med et skadelig! — blir det belagt med den høieste skatt. Presten kan selvfølgelig ikke betale denne skatt og den fattige menighet kan heller ikke utrede den for ham — hvorpå han arresteres og forvises fordi han ikke har betalt, da dette betraktes som opprør mot Sovjets forordninger.

Man søker stadig å gripe dem i «kontrarevolusjonær virksomhet.» Presten I. bodde i byen A. Han hadde funnet et sovested i korridoren hos en slektning. Ut til denne korridor vendte også døren til en kommunistes værelse og presten levde altså hele sitt liv for dennes øine. Man arresterte presten og kommunisten skulde nu vidne mot ham og avsløre hans «kontrarevolusjonære virksomhet». Enten kommunisten ennå hadde bevart litt samvittighet eller han bare var nok så enfoldig så gav ham i alle tilfelle undersøkelsesdommeren det svar at han aldri hadde bemerket noe slikt eller så meget som hørt presten tale et ord om politikk. «Fæ —» sa dommeren — «Du må da skjønne at vi må ha noe å dømme ham for!» Og så fikk kommunisten en skrape med pålegg om å være oppmerksommere en annen gang — men presten blev forvist.

*

Således berettes der den ene gripende martyrhistorie etter den annen — og det i våre dager i det «kristne» Europa. Til sist vil vi la den katolske biskop *Sloskan* fortelle. Som man vil huske blev han befriet av sitt årelange fengsel ved pavens direkte inngripen og han beretter nu:

«Da jeg på pavens uttrykkelige bud og uten selv å ha gjort noe for å bli fri forlot Russland, reiste jeg fra Riga direkte til Rom. Jeg har sett mange foreldres kjærlighet til sine barn gi sig vakre uttrykk, men aldri så jeg en skjønnere kjærlighet enn den vår hellige Fader viste mig under min første audiens. Etter at han hadde opfordret mig til å fortelle om mine forvisningsår og synlig beveget lyttet til sa han med uimotståelig overbevisning: «Vi har den tro at denne tilstand i Russland snart vil ta slutt!»

Og jeg tror det samme. Spør man mig så svarer også jeg nu: «Det vil snart ta slutt! Men jeg kan ikke si *hvorledes*, ti der finnes intet menneskelig håp. Jeg regner ene og alene med Guds allmechtige godhet og de bønner og ofre som fra alle sider bringes i denne hensikt.

Paven påla mig på alle måter å påkalle alle fromme sjelers hjelp og gjøre Russlands ulykke innlysende for alle som ennå ikke helt var grepet av den. I dette utstrakte

land med sine 160 millioner sjeler finnes der ikke mer noen prester, og knapt nok kirker. Sjelene har intet kristenliv mer, ingen sakramenter. Barna opdras i hat til Gud. Sønner angir sine fedre og jeg kan ikke beskrive så grepet jeg blev da jeg efter å ha passert den russiske grense atter så små barn i hvis trekk der lyste uskyldighet. Akk — i Russland er selv to-tre års barn merket av opprør og lidelse. Aldri ser man selv barn smile eller hører noen le.

Man lider der på alle måter: sult, sykdom, savn. Usadeligheten brer sig og tøylesløshetens ånd regjerer.

Hvis ikke den guddommelige nåde holdt menneskene oppe og omgav dem med sin styrkende kraft så vilde livet føles derborte som om de stadig levde i en kloakk.»

Prof. dr. Martin Grabmann, 60 år.

Hyldet av en stor skare elever, venner og medarbeidere feiret prof. dr. Martin Grabmann, den bekjente spesialist i middelalderlig filosofi og teologi, nylig sin 60-årsdag i München. Han har opsporet mange av de betydningsfulleste kildekrifter til forståelse av middelalderens åndsliv og hans klarleggelser av den tids Aristoteles-oversettelser og av St. Tomas av Aquinas ekte skrifter, av Averroismen samt av Platonismens innflytelse på skolastikken, de forskjellige Thomistskoler og middelalderens mystikk har vært banebrytende. Særlig berømt er Grabmanns arbeid over den skolastiske metodes historie — særlig instruktive hans veiledninger i Augustin, Albertus, Thomas og Eckehart. Grabmann kan som historiker helt føle sig inn i det han vil utforske — men ennå aldri har han ved irrasjonale innskytelser latt sig lede bort fra sin vanlige nøkterne og saklige måte å anskue de historiske fenomener på. Streng saklighet, ærbødighet for sannhetens majestet, utsyn og objektivitet har alltid vært hans kjennetegn og han har tillike holdt sig fjernt fra all usund apologetikk. Grabmann har behandlet platonismen og augustinismen med like så lidenskapløs saklighet som aristotelismen og thomismen — med like stor objektivitet har han fremstillet og behandlet representanter for de dominikanske, — franciskanske, — jesuittiske og andre skoler. Heller ikke må man glemme å anerkjenne Grabmanns regulerende innflytelse på utformningen av Tysklands undervisningsvesen og særlig på opprettelsen av de skolastiske lærestoler ved universitetene o. l. Et stort festskrift på 1500 sider

«Fra middelalderens åndsverden» er utsendt til hans 60-årsdag og det inneholder ikke mindre enn 77 bidrag fra innen- og utenlandske forskere samt en fortegnelse over de av Grabmann forfattede bøker og artikler som omfatter det anselige antall av 215! Samtidig avlegger det vidnesbyrd om Grabmanns trofaste og uselviske arbeid i Kirkens tjeneste.

Gjensidige

Norges eldste livsforsikrings-
og livrenteselskap

Stiftet 1847.

Religion og rett.

II.

Naturretten.

Som vi nevnte i vår første artikkel om sammenhengen mellom religionen og retten er der i våre dager ikke så få bestrebelse opp som går ut på å sette alle rettsspørsmål i et nærmere bestemt avhengighetsforhold av helt jordiske foreteelser som «blod og rase» og la staten alene dekretere hvad som er rett. Vi så ennvidere i denne artikkel, at den store internasjonale juristkongress i Rom hadde samlet sig om å forherlige Gud som rettens skaper og opprettholder og at den derved formet sig som en veldig apologi med front mot de ovennevnte moderne tendensers forsøk på å forkludre selve rettsbegrepet.

For imidlertid å komme helt til bunns i dette begrep og få en klar forståelse av dets uhyre store betydning i samfundslivet må man først få besvart det spørsmål: «Hvem tilhører mennesket?» Tilhører mennesket først sig selv og derpå samfundet — eller tilhører det i første rekke samfundet og dernest sig selv? Nu er det å bemerke, at hverken fortidens eller nutidens irreligiøse filosofisystemer og livsanskuelser har visst fullt ut hvorledes de skulde stille sig til problemet «mennesket» og hvorledes de skulde løse dette problem. Tenk således bare på alle de underlige svar som er gitt det dog nok så enkle spørsmål: «når i sin tilværelse — altså hvor tidlig i sin tilværelse — kan et menneske sies å ha menneskelige rettigheter?» Som bekjent dekreterer kristendommen på dette punkt at selv ufødte barn har krav på beskyttelse fra det øieblikk av at det er undfanget.

Et annet spørsmål som er nær knyttet til hele det menneskelige problem er dette: «Hvad forstår man ved det personlige?» Ja, hvad er en person? Personen — må svaret være — er de menneskelige livsenheter, individene, som tilsammen utgjør samfundet. Ifølge samfunds- og moralærens samt rettsfilosofiens definisjon er et individ et psykofysisk hele — sier prof. dr. Franz Zehentbauer — en verden for sig selv, et mikrokosmos. Den skolastiske filosofis individualitetsbegrep i middelalderen blev overført til nutidens filosofiske sprog, således av Leibnitz, at individualitet i sin egenskap av å være betegnelse for det egenartede og enestartede ved et fornuftsvesen hever dette op til å være en personlighet i filosofisk betydning. Boëthius uttrykker det pregnant slik: «Persona est naturae rationalis individua substantia». Å være en personlighet vil si å ha substans, å hvile i sig selv, å besidde og beherske sig selv, å være sig selv. Personlighet er det vesentlige hos mennesket selv om den er nok så utviklet og liten. Det er ikke kraftutfoldelse, begavelse og genialitet som utgjør personligheten — selv barnet, som ennu ikke er blitt sin egen herre («sui iuris»), ja selv undermåleren, som aldri kan bli sin egen herre, er person.

Nu vender vi tilbake til det første spørsmål: «Hvem tilhører mennesket? Tilhører det først og fremst sig selv? Er det autonomt? asosialt? antisosialt?» Hvis man nu besva-

rer dette spørsmål med et absolutt ja har vi straks spiren til den overdrevne, ubegrensede individualisme som så skjebnesvangert og ødeleggende spiller inn på mange steder i det religiøse liv, i statslivet, økonomien og ikke minst i moralbegrepene og rettfilosofien og vil om den følges til sin ytterste konsekvens føre til det fullstendige anarki. Både Nietzsche og Max Stirner — den siste i sin bok: «Der Einzige und sein Eigentum» — har teoretisk utformet disse konsekvenser så de foreligger helt innlysende i sin ubønnhørlige logikk. «Hvem tilhører mennesket? Tilhører det først og fremst samfundet?» Hvis man besvarer dette spørsmål med et absolutt ja har vi straks spiren til den overdrevne, ubegrensede universalisme, kommunisme, bolsjevisme som fullstendig undervurderer den enkelte og lar mennesket med sine rettigheter og sin personlighet bli helt opslukt av staten. Ifølge denne opfatning blir det enkelte menneske først en personlighet i staten og ved staten: uten staten er mennesket ikke menneske! Fra samfundet, fra det felles utspringer all rett og den enkelte har kun så megen rett som samfundet vil tildele ham. Denne innstilling fører uvegerlig til absoluttisme, til statsenevelde og til statens fordring på å ha makt over alt og alle.

Men — hvor finner vi nu det riktige, det sanne svar på spørsmålet: «Hvem tilhører mennesket først og fremst?» Det skulde ikke være vanskelig: mennesket tilhører hverken sig selv eller samfundet, men mennesket tilhører først og fremst Gud, sin Herre og Mester. Her må hvert ord tas bokstavelig: Gud er vår Herre, vi er hans undergivne. Vi står under hans overhøyhet og hans lover. Det avhenger ikke av menneskenes forgodtbefinnende om de i sine ledige stunder eller når de er glad eller bedrøvet eller i stor nød vil henvende sig til Gud, men det er menneskenes hellige plikt å stille sig med alt hvad de eier og er, med sin forstand og frie vilje og med alle sine krefter til rådighet for Gud, sin Herre — før de tenker på sig selv eller samfundet. Dette er ingen teologisk spissfindighet, men av den største konkrete betydning for alt som kan innbefattes i ordet menneskerettigheter. Ti den som erkjenner Gud som sin Herre blir derigjennem herre over sig selv, da Gud har skapt mennesket til selvstendighet og gitt det en egen rettighet som svarer til menneskets natur. Ethvert menneske fødes til verden med denne sin egen rett, som det har fått av Skaperen og som ingen makt på jorden kan ta fra det. Kun når og hvor mennesket anerkjenner Guds lov blir det en selvfølge at menneskets egen lov blir utgangspunktet, midtpunktet men også den uoverskridelige grense for hele det utadvendte liv.

Dette er den deistiske, den eneste sanne og riktige opfattelse av retten, av rettsbegrepet. Mennesket er vel en del av et hele, men en del som det hele er innstillet på — et i sig selv avsluttet, selvstendig ledd i det hele. Tross

det at mennesket er et ledd vedblir det å være sin egen herre og kan aldri bli bare et ledd. Mennesket lever sitt eget liv, har sin egen overbevisning, sin egen vilje, sin egen samvittighet. Mennesket handler ikke fordi det hele river ham med sig eller av mekanisk vane, men det handler av indre fri tilskynnelse — det handler, som den hellige skrift sier, for sin samvittighets skyld. Samvittigheten regulerer dets personlige rett overfor medmenneskene og beskytter det mot å betrakte sig selv som slave selv om det må utrette slavetjeneste. Men av denne opfatning fremgår at retten ikke er en abstraksjon fastslått av menneskelig følelsesliv, eller en tom formel eller et dødt begrep men en realitet, som hviler på den tenkende og villende menneskenatur — hvilket vil si på den del av den menneskelige natur som har Gud til ophav. I dette menneskets forhold til Gud finner vi selve rettsbegrepets grunn.

Hvad er nu denne rett? Ja, filosofisk bestemt er retten en relasjon, som består mellom rettssubjektet og rettsobjektet. Dette forhold har altså sin opprinnelse i Gud som har skapt den hele synlige verden og innsatt mennesket til verdens herre. Fra menneskets side former dette forhold sig som foråring idet mennesket fødes med rettskrav til den verden som omgir det — i kraft av sin natur fødes det med rettigheter overfor sine foreldre, medmennesker, dyrene — med berettigede krav på frihet, eiendom, rettferdighet, sannhet, troskap o.s.v. Denne rett er den guddommelige rettighet som i almindelighet betegnes som naturretten: *ius naturale*. Naturretten er altså innbegrepet av enhver rettighet som er en selvfølge sett ut fra menneskets åndelige natur.

Imot denne opfatning av naturretten er det imidlertid blitt reist mange innvendinger idet man har betraktet den som en luftig fiksjon, et fantasifoster, som ikke hadde noen som helst reel videnskapelig verdi og kun var et vev av ubestemte filosofiske meninger, moralsk overbevisning og politiske ønsker. En karikatur av naturretten, som imidlertid har ødelagt meget for den riktige forståelse av den er Rousseaus og Hobbis ideer om naturtilstanden. Disse ideers levetid har dog vært forholdsvist kort — langt alvorligere for de sanne rettsprinsipper har den innvending vært som adskillige jurister har fremsatt: at naturretten savnet ethvert tvangselement og at rett uten makt er bare et tomt navn uten enhver realitet idet «rett er tvangens disiplin» og først den med tvang håndhevede lov er det sanne rettsbegrep. Tvangen hører efter denne opfatning med til rettens vesen. Men fordi staten representerer denne tvingende makt så finnes retten altså kun i og ved staten. Men dette er ikke riktig, ti tvang er en fysisk, tilfeldig, brutal kjensgjerning som intet har å gjøre med en åndelig bindende norm som retten representerer. Vi taler jo ofte om rett som tredes under føtterne og deri ligger jo at retten vedblir å bestå selv om den ligger under for fysisk makt. Å gjøre tvang til en del av rettens vesen vil ikke si annet enn å nedverdige spørsmålet om retten til å bli et spørsmål om makten og å utlevere retten til menneskelig vilkårlighet ved å unddra den det bærende grunnlag som samvittigheten representerer. Det er å oppløse retten

i en samling ytre forskrifter som ikke har noe med overbevisning eller moral å gjøre. At tvang skulde høre til lovens vesen er dessuten en villfarelse som konsekvent vil føre til den opfatning som den radikale rettspositivisme hyl-der: at idet en lov påbyr noe er det dermed også gitt at dette noe er rett. Rettspositivisten ser en legemliggjørelse av all rett i staten og kjenner ikke til «urettferdig lover». Staten representerer den offentlige samvittighet og binder derfor alle undersåtterne i deres personlige samvittighet og forbyr ethvert utslag av denne hvis den går mot den almindelige lov. Men denne forkjerte opfatning motsies kraftig av selve rettslivets historie, hvor vi stadig ser individets, familiens, frihetens, eiendommens naturlige rettigheter med umiddelbar og elementær kraft sette sig op mot statsmaktene når disse regjerer urettferdig og tyrannisk. Ti der gives rettigheter som har eksistert før statens rettsliv. «Individets tilværelse,» sier Ihering i «Der Zweck im Recht», «og denne tilværelses mening er det første og største og i denne mening legger urspiren til dets rettigheter. Den subjektive rett er den eldste og privatretten har sine røtter i den tanke at individet i kraft av sin personlighet har umiddelbare rettigheter. Staten tilkommer det å regulere disse rettigheter, og derfor har privatretten en relativ selvstendighet overfor statsmakten.» Leo XIII begrunnet naturretten i eiendomsforhold med menneskenes virksomme arbeid: «Som virkning følger på årsak, så tilhører arbeidets frukter med rette den som har ydet arbeidet. Med rette har man derfor også alltid i naturloven funnet grunnlaget for all besiddelse.» Og Pius XI sier i «Quadragesimo anno» at mennesket er eldre enn staten, at familien var til før staten og at ethvert samfund kun har subsidiær betydning.

Men foruten denne naturrett som går forut for staten finnes der en naturrett som forener sig med staten og gir den rettsmyndighet. Denne naturrett viser tilbake til Gud som menneskenaturens Skaper og det er derfor ikke i evolusjon, revolusjon, Contrat social eller i overenskomster at stat og statsmakt har sin bæreplan, men ene i denne menneskenatur. Derfor gives der også en naturrett som gir sig utslag i alle statens lovbøker og er anerkjent av den almindelige rettsbevissthet overalt. Og der gives en naturrett over statene: folkeretten med sine uforanderlige rettsprinsipper, som omspenner alle folk og alle tider. St. Tomas kalte denne rett den menneskelige naturs forbindelse med de evige lover (*participatio legis aeternae in creatura rationali*). Vilde menneskene gi sine lover på grunnlag av denne naturretts prinsipper vilde de fullbyrde den guddommelige vilje og sikre sig den guddommelige velsignelse!

Vet De

at De kaster penger bort når De kaster brukte frimerker. Også i 1935 mottas alle gamle frimerker, både norske og utenlandske, med takk av

Pastor August Rottler,
Katolsk prestegård,
Drammen.

Opdragelsesproblemer.

Selvopholdelsesdrift og kjærlighetsdrift.

Da selvopholdelsesdriften er den sterkeste sjelelige kraft som mennesket overhodet eier er det ikke så underlig at nettopp denne drift er den første som gir sig tydelige utslag hos et barn. Fra begynnelsen av er den helt instinktiv og så naturlig som en gave fra naturen at den i sig selv er god og nødvendig og betydningsfull. Mennesket har den felles med dyr og planter og den viser sig lenge før barnet kan gi sine handlinger en fornuftig begrunnelse. Men da den også alltid er forbunden med en viss lystfølelse melder snart fristelsen til å gi den en altfor fremskutt plass sig — det vil si, når barnet begynner å bli sig sin ferd i det minste delvis bevisst. I sine allerførste år er det jo på grunn av sin hjelpeløshet og svakhet det naturlige midtpunkt for familiens interesse — i alle tilfelle for morens, men så snart det såvel åndelig som legemlig til en viss grad har lært å kunne stå på egne ben forandrer det hjemlige familieliv sig: samfundet gjør sin rett gjeldende også innenfor husets fire vegger og barnet blir bare et ledd i dette, ikke mer et hovedpunkt i tilværelsen. Og denne første opplevelse av samfundet blir straks tillike den første prøve som barnets karakter stilles på. Det sier sig jo nemlig selv at denne atmosfære-forandring i hjemmet ikke kan gå av uten sammenstøt — det ligger i den ufullkomne menneskenatur. Og her melder altså straks et av de største opdragelsesproblemer sig for foreldrene. Ti barnet må behandles på vidt forskjellig måte eftersom dets karakter viser sig i dets innstilling overfor samfundslivet: vil det flykte? eller vil det angripe? I begge tilfelle tilsier dens ennu blinde selvopholdelsesdrift det å gjøre sig fri for den ubehagelige byrde som plutselig legges på det. Den bitre erkjennelse av, at der utenom det også finnes andre mennesker som har den samme rett til livet som det selv og de samme fordringer, søker det barnlige jeg på alle måter å unndra sig. Og dets beste forbundsfelle er da den oss alle medfødte tilbøielighet til det onde.

Flukt fra samfundet er fornektelse av det menneskelige fellesskap. Allerede i den tidligste alder gir denne flukt, denne fornektelse, sig utslag i stolthet: søskende eller skolekameratene blir ringeaktet og sett ned på — det kan hende at foreldrene må dele samme skjebne. Det viser sig blandt annet i barnets tilbøielighet til skryt, altså når det ved en usannferdig fremhevelse av sig selv og sitt søker å tegne sig ut blandt andre. Ulydighet er et annet utslag av denne flukt og vel egentlig den barnesynd som er roten til det meste ondt fordi den er så inderlig forbundet med uopriktighet som ofte blir til direkte løgn. — Angrep på samfundet, på fellesskapet, fortøner sig hovedsagelig som herskesyke — den almindeligste feil navnlig hos bortskjemte barn, og som når den møter motstand forvandler sig til stridbarhet. Er denne herskesyke navnlig rettet mot noe åndelig viser den sig som nysgjerrighet — rettet mot det materielle som havepsyke.

Men langt betenkeligere enn disse foreteelser som nærmest har sin rot i uforstand er det når utslagene viser tegn på noe direkte ondskapsfullt: den ondartede ertelyst, skadefroheden, som ofte tas så altfor lett, ødeleggelseslysten — kort sagt alt det som viser tegn på en trang til og lyst ved å volde andre smerte eller gjøre andre fortred.

Forstandige foreldre vil vite å skjelne omhyggelig mellom disse former. Deres første og viktigste opdragelsesprinsipp vil være å fremelske lydighet og opriktighet og de vil aldri la sig føre bak lyset om barnet viser tegn til skinhellighet og øientjeneri. Det barnlige høymot setter de — uten derfor å knekke barnet — på plass ved å vise det verdien av den selverkjennelse som benevnes ydmyghet, og barnets herskesyke støter mot den mur som farens suverenitet som familiens overhode reiser. Men først og fremst vil foreldrene vite at ros er et fullt så virksomt opdragelsesmiddel som straff og at de ikke alene skal belære, men fremfor alt være eksempel.

Men — med hellig strenghet og sann ubønnhørighet vil de vite å forfølge og tilintetgjøre selv de svakeste spor av ondskap, så snart de aner dens tilstedeværelse. Under ingen omstendigheter vil de tale eller tillate, at de små erter hverandre selv om det kun er «for spøk». Enhver skadefryd straffer de hårdt — men aldri straffer eller dadler de barnet i andres nærvær. Må dette nødvendigvis skje (hvad som regel er å fraråde) så sørger de for å dempe den tilbøielighet til å være selvtillfreds, som i slike tilfelle gjerne de «snilde» barn utviser. Ødeleggelseslysten vender sig ved deres hånd følelig mot sin utøver, og ingen forsøker å sladre til dem enn si angi noen — det setter de straks en stopper for. Og de har kun ett mål for hele sin pedagogikk: å opdra barnet i kjærlighet til kjærlighet.

Kjærlighetsdriften — det vil si trangen til å gjøre sig selv glad ved å glede andre frivillig, ja ved frivillig å bringe ofre for andre — er også av naturen nedlagt i vår sjel. Den er ofte like så sterk som selvopholdelsesdriften og formår derfor stort sett å holde denne stangen så den ikke fører til de overdrivelser som vi nu har nevnt i det foregående. Og intet sted bor kjærlighetsdriften så rikt og varmt som i barnehjertet hvor den ennu ikke er blitt slitt på eller skuffet. Den gjelder det om å pleie fremfor noe annet — pleie i dens mange utslag: vennlighet, fordragelighet, forsonlighet, medlidenhet, gavmildhet, tillit, takknemlighet, tjenestevillighet, hjelpsomhet, tålmodighet, ordenssans, flid, åpenhet og munterhet.

Forstandige foreldre vet også, at ikke ethvert brudd på den hjemlige husorden er en synd, enn si en svær synd. Ikke ethvert utslag av et barns ukontrollerte fantasi er en «løgn» — ikke alle ufullkomment utførte påbud er «ulydighet» — ikke ethvert ubetenksomt ord er en «frekkhet». Det går ikke an å forenkles vår opdragergjer-

ning for meget, skjønt det ofte er fristende lettvtint å ta den nokk så summarisk! Rettferdighet er grunnlaget for all kjærlighet — og selv om det er vår plikt å skride strengt inn mot alle anlegg til direkte ondskap som vi kanskje er blitt forferdet over å opdage hos barnet, så må vi ikke glemme å spørre oss selv i all ydmykhet: «Hvor fra har barnet nu dette?»

Og aldri må de kristne foreldre glemme sitt beste opdragelsesmiddel, sin største hjelp og sterke støtte i sin ansvarsfulle gjerning: bønnen for sine barn. Ti da blir de ikke redde om den lille «engel» — og alle barn synes oss i sin spedeste alder å være små Guds engler — i løpet av noen år åpenbarer sig som et meget jordisk menneskebarn. Gjør de med full ansvarsfølelse overfor Gud, barnet og samfundet sitt beste uten å gå trett — i kraft og klokskap, i eksempel og i forbønn — og arbeider de sammen på sin egen utvikling da vil de erfare at der finnes ingen selv nok så belastet natur, som kan motstå et samlet oppbud av bønn og arbeid fra foreldre, som luter sin egen personlighet til å bli renere og renere formidler av Guds nåde til Guds ære!

Fra Mellem-Norges Kirkedistrikt.

Fra 1. februar er velærv. pater Antonius Deutsch utnevnt til sogneprest for St. Olavs menighet i Trondheim, idet velærv. pater Cyriacus Toll er meddelt ærefull avskjed fra dette embede på grunn av sin svekkede helbred. Pater Toll forlater distriktet Mellem-Norge etter tre års virke som sogneprest ved St. Olavs kirke i Trondheim. Han vil også i fremtiden arbeide for vår misjon i utlandet og er derfor utnevnt til distriktets misjonsprokurator. Han tar avskjed med menigheten søndag den 3. februar. Den nye sogneprest skal innstalleres i sitt embede søndag den 10. februar.

Fra 1. febr. er velærv. pater Servatius Hünen utnevnt til rektor for Elisabethsøstrene i Trondheim.

Herhjemme: —

OSLO. — Tirsdag den 6. februar etter det kirkelige møte i kapellet på St. Josephs institutt holder St. Elisabethkongregasjonen generalforsamling med valg i foreningslokalet. Tallrikt fremmøte ønskes. — Styret.

OSLO. — Den av St. Halvards menighet utloddede dukke blev vunnet på nr. 20 Fru Eva Dithmer-Vanberg, Wergelandsveien 5. — Ivar Ruyter, Th. Notenboom.

Generalforsamling i St. Olavsforbundets Lokalledd, Stabekk.

Stabekk. 20. jan. 1935 holdtes generalforsamling i lokalforeningen av St. Olavs forbund, Stabekk. Fungevende sogneprest, herr pater de Paepes og samtlige styremedlemmer var tilstede. Til behandling forelå: 1) Årsberetning, 2) Regnskap, 3) Valg (formann og sty-

re), 4) Eventuelt, 5) Valg av representanter til landsmøtet i Trondheim.

Årsberetning og regnskap oplestes og godkjentes. — Medlemsantallet i 1934—35 utgjør 20.

Man gikk derefter over til valg av nytt styre. Både formannen, herr Boetje, og kasserer frk. Haug hadde bestemt frabedt sig gjenvalg. Til ny formann blev da valgt (med overveldende majoritet) herr Fr. Wasler (den forrige sekretær). Sognepresten er selvskreven viceformann. Til kasserer frk. Borghild Sævig, og til sekretær fru Aslaug Deimezis med varamann fr. Dorothy Burton. Som revisor gjenvalgte fru Elise Knudsen. — Til landsmøtet i Trondheim blev man enig om å sende en representant og som sådan valgte da enstemmig efter herr pater de Paepes forslag den nye formann herr Wasler.

Under tilslutning fra de tilstedeværende uttrykte både sognepresten og den nye formann på alles vegne sin takk og anerkjennelse til det avgåtte styre for utrettelig og dyktig arbeide i det forløpne år. Den avgåtte formann lykkønsket den nye formann, idet han uttalte håp om at de som velvillig hadde ydet det gamle styre sin støtte heller ikke vilde svikte det nye.

LILLEHAMMER-RAUFOSS. — På disse to steder holdt pater Lutz den 16. og 18. januar et foredrag over emnet: Oxfordbevegelsen i katolsk belysning. På Lillehammer var lokalet fylt til trengsel, mellem 150 og 200 mennesker kunde således høre paterens klare fremstilling av «Oxfordbevegelsen sett gjennom katolske briller». Slik uttrykker «Gudbrandsdølen» sig i et langt og objektivt referat. — På Raufoss hadde foredraget samlet ganske godt hus og blev påhørt med den største opmerksomhet. Det var den første gang et katolsk foredrag blev holdt der. — Katolikkene fra Lillehammer og Raufoss sender pateren sin varmeste takk og sognepresten takker St. Olavsforbundet for den materielle hjelp. A.

— og derute:

WALES. — I en tale som erkebiskopen av Cardiff fornylig holdt ved innvielsen av en kirke i Wales, uttalte han bl. a.: «Det er interessant å bemerke hvorledes antallet på de steder her i Wales hvor den hellige messe celebreres offentlig hver søndag er steget siden 1895. Dette år blev messen feiret 63 steder — i år er dette tall vokset til 192 — Overallt viser vår tro fremgang. I London finnes nu 88 sognekirker, 62 andre kirker, 40 privatkapeller og 43 klostre hvorav de 18 er kontemplative.»

FREIBURG. — I en artikkel i «Freiburger Nachrichten» med titlen «Menneske eller maskine?» påpekes hvorledes maskinen tross den stadig stigende arbeidsløshet fortsetter sin seiersgang, som begynte i 1769 med Watts oppfinnelse av dampmaskinen, og siden har fortsatt i et rivende tempo. Med en rekke eksempler illustreres hvorledes maskinene mer og mer gjør menneskene «overflødige». En amerikansk maskin leverer daglig 1,075,000 murstener og trenger kun to mann til sin betjening, og bare en enkelt slik maskin gjør mange hundrede arbeidere brødløse. En moderne spinnerimaskine setter en eneste arbeiderske istand til å spinne på en 8-timers dag like så meget garn som 45,000 håndspinnere neppe vil ha kunnet prestere tilsammen på en dag for 150 år siden. I 1918 brukte en arbeider 8 timer for å

fremstille 40 glødelamper — nu avleverer en automatisk maskine 73,000 slike i løpet av et døgn og en slik maskine overflødiggjør 900 arbeidere! I barberbladindustrien frembringer en arbeider nu 32,000 blader på den samme tid som han i 1913 brukte til 500! Meget karakteristisk er forholdene i skotøifaget: 100 maskiner gjør her 25,000 manns arbeid. Den såkalte «robot» — «maskin-menneske» — anvendes nu meget. Det store B.-Steel-Company har en «robot» stående foran sitt centralfyreanlegg, og denne reagerer på varmegraden slik at den 5 ganger fortære enn et menneske kan legge nytt brensel inn. Det samme firma anvender også en robot som maskinskriver og denne tipper med uhørt fart alt som tales gjennom en diktafon i den!

POLEN. — Kampen mot de umoralske films føres med stor kraft i Polen. Under navnet «Rymofilm-Gesellschaft» er et nytt filmforetagende satt ut i livet på kristelig basis. Den første film som er produsert er et historisk-religiøst verk som heter «Prior Kordecki Czentochoaus' forsvarer» en episode fra det 17de århundre da svenskene hadde besatt landet og plyndret og brannskattet det etter den tids krigsskikk. Takket være prior Kordeckis heltemodige innsats blev landet befriet. Filmen spilles av polske skuespillere, med den berømte polske regissør M. Puchalski som leder og den betyr en verdifull positiv innsats mot de slette films.

LONDON. — Det store blad «Times» har feiret sitt 150-års jubileum med store festligheter. Dets anseelse står nesten på høide med «Osservatore Romano» hvad verdensberømmelse angår. Dets stifter var John Walter, som under den amerikanske frihetskrig mistet sin formue som han hadde vunnet i kull- og forsikringsbransjen og derpå vendte sig til trykkeribransjen, idet han begynte å utgi et lite nyhetsblad: «The Daily Universal Register» som tre år senere blev omdøpt til «Times». Hans sønn ansatte 1817 Thomas Barnes til redaktør og under ham blev «Times» verdensblad. Allerede ca. 1830 betegnet et medlem av den engelske regjering Barnes som «kongerikets mektigste mann» og siden har «Times» alltid vært en politisk faktor av første størrelse. Den har følgende tre prinsipper å takke for denne stilling: 1) en vidtforgrenet, hurtig og pålitelig nyhetstjeneste. 2) Vektig og ikke tendensiøs men helt objektiv behandling av alle betydelige spørsmål. 3) Litterært høitstående og allsidig artikkelstoff. «Times» har verdens største og kostbareste etterretningsvesen — alle viktigere begivenheter meddeles i den og den har egne korrespondenter i alle hovedsteder og handelscentrer. Nu om dagen er «Times» en slags offentlig institusjon. I dets representantskap som teller 10 medlemmer, sitter spissene for den engelske høiesterrett, politikk og økonomi. «Times» egen politikk dikteres mindre av indrepolitikk og partiretninger enn av hensynet til det britiske imperiums verdensinteresser, og den understøtter enhver lovlig regjering forsåvidt denne ikke angriper typisk engelsk livsanskuelse og engelske idealer. Overfor den katolske Kirke har «Times» alltid vist en ærlig vilje til absolutt objektiv og — på enkelte undtagelser nær — avstått fra ethvert ufint angrep.

U. S. A. — Ved en parade av den katolske guttebrigade talte grunnleggerne av denne organisasjon, pater Killian I. Hennich, O. Cap. om farene ved den religionløse opdragelse. De omsiggripende ungdomsforbrytelser blir for det meste forårsaket av «den systematiske hedenske påvirkning som utgår fra lærerstaben ved våre høiere utdanningsanstalter. Når man ser de bøker som anvendes og hører studentene tale forstår man at de moderne pedagoger må være i aller høieste grad ateistisk innstillet. De burde ikke være lærere på våre offentlige skoler! Vi protesterer mot de religiøse urettferdigheter i Mexiko, Russland og andre land

men ser ikke at religionen i vår egen midte forfølges like så virksomt om enn ikke så grusomt og at våre politikere, opdragere og diplomater deltar i denne forfølgelse.

IMOT LYNCHJUSTISEN. — Det katolske tidsskrift «America» har vendt sig skarpt mot lynchingen og krever en lovforsanstaltning, som kan hindre at borgerne tar sig selv til rette. «Den katolske Kirke i U. S. A. har alltid arbeidet for en utjevning av rasefordommer og en mildere raseavgivning».

WASHINGTON. — I det amerikanske senat fortsettes der stadig med protester mot kirkeforfølgelsene i Mexico — sist har mgr. Higgins fremsatt et protestforslag støttet av senator Robert Wagner fra New York. Protesten er utsendt av den store katolske «Kolumbusridderne» organisasjon og krever avbrytelse av all handelsforbindelse med Mexico og stans av all turistreklame for landet, hvilket siste betyr et stort inntektstap om det kan gjennomføres.

TOKIO. — Et av Japans berømteste universiteter, Waseda-universitetet i Tokio, som teller 7191 studenter, har ansatt pater Salvator Candau til å docere «katolisisme». Pater Candau er Superior for St. Franciskus-Xaver' seminaret i Tokio.

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

«I pressemenn representerer den største makt i verden. Man sier ofte at største makten har den offentlige mening, men det er en feiltagelse, en bekreftet feiltagelse. Ti det er *pressen* som skaper denne offentlige mening og årsaken er alltid sterkere enn virkningene.»

(Puis XI til de franske journalister 7. jan. 1935.)

Funne penger	kr. 2.00
Trondhjemmer	« 10.00
N. N.	« 1.00
Interessert leser	« 10.00

Ialt kr. 23.00

Ialt inkommet kr. 9 638.62.

Alle bidrag, selv de minste mottas fremdeles med den største taknemlighet.